

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Divortivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

DIVINATIO.

aliquod officium assumens, eo ipso dispensare intelligitur. Panor. in c. in cūctis. de electio.

DIVINATIO.

Divinatio prout importat futurorum vel præteritorum, vel præsentium cognitionem, est mortalis ex suo genere, pro quanto demonis auxilio innuitur, tacite, vel expresse, quod convinci potest, quando quis ad hoc innuitur alicui rei, vel verbo, quasi habentibus virtutem ad talem effectum, ad quæ constat nec naturalem, nec divinam habere virtutem: Ratione autem actus imperfecti erit veniale, ut quædo non est invocatio demonis tacita, nec expressa: vel si est, nescit, nec credit, neque dubitat faciens, quod si crederet, non faceret. Tunc enim est quædam vanitas, ut qui in libro fortunæ, vel Rota Pythagoræ, volunt scire aliqua, vel in apertione librorum, & huiusmodi. Idem iudica de fortibus: secundum Caiet. ibi, infra, Superstitio. §. 3. Sors. §. 2. Incantatio per totum.

DIVORTIVM.

DIVORTIVM, est legitima viri ab vxore, vel econtra separatio. Et dicitur legitima, ut non fiat sine lege, vel ratione, aliter non debet fieri, quia quos Deus coniunxit, homo non separat. 31. q. 1. c. si qua. §. obijciatur. Et fit aliquando in totum, secundum Ray. Ita ut uterque coniugum possit contrahere, sicut in maleficiis: aliquando verò alter tantum, ut in frigidis: interdum dirimitur in parte, quantum ad mutuam servitutem debiti conjugalis, & cohabitationis. Ita tamen quod eorum neuter contrahere possit, ut quando separantur propter adulterium, vel causa religionis, post copulā carnalem. In his, vir, & vxor, ad paria iudicantur, quia sicut licet viro vxorē dimittere, ita & econtra. c. si quis vxorem. 32. q. 1.

² MATRIMONIUM firmatum per verba de præfenti, ante carnalē copulam soluitur, vel morte naturali, vel civili, id est, professione tacita, vel expressa religionis approbata, ita quod

DIVORTIVM.

remanens in seculo liberē potest contrahere, nisi aliundē impediatur, ut ex voto. Si autem sit consummatum, non potest vllō modo solui: ut in cap. gaudemus. de diuort. nisi esset inter infideles: ut dicemus infra, Matrimonium §. 38. vide capitulum ex publico. de conuer. coniu. quia neque etiam auctoritate Papæ potest solui. Sed Caiet. Matthæi. 5. & 19. exponens illud, Quos Deus cōiunxit, & c. & quicunque dimiserit vxorem suam, nisi ob fornicationem, & c. dicit hæc verba, Intelligo ex hac domini nostri Iesu Christi lege, licitū esse Christiano dimittere vxorem ob fornicationē carnalem ipsius vxoris, & aliam vxorem posse ducere, salua semper ecclesiæ diffinitione, quæ hactenus non apparet, nam decretales pontificiæ de hac materia, nō sunt diffinitivæ fidei, sed iudiciales facti, in quibus iudicijs matrimonialibus, errasse Romanos pontifices profitentur: ut in c. quanto, de diuor. & c. licet de spon. duo. non tamen ex hoc intelligas eodem modo, vxorem virum posse dimittere: quia nec etiam in veteri lege, vxor virum poterat repudiare, sicut vir vxorem. Adiungitque, quod diuus Ambrosius. 1. Cor. 7. dicit hoc. Tamen ibi Caiet. dicit, quod nō audet se opponere contra torrentem tot doctorum, & iudiciorum ecclesiæ. Oppositum autem tenet sanctus Thom. 1. Corint. 7. exponens illud, vxorem a viro non discedere, quæ si discesserit, manere innuptam, & vir vxorem dimittat, & c. dicit, Si vxor discesserit, scilicet propter causam fornicationis, præcipio inquam manere innuptam, viuente marito, quia si soluitur matrimonius quod ad thorum, non tamen quod ad vinculum, & similiter vir vxorē non dimittat, nisi ob causam fornicationis, similis forma in viro, & in muliere seruatur. Ideo supplendum est, quod de vxore præmisit, scilicet quod si dimiserit nō ducat aliam. Ad dictum Ambrosii, quod allegat Caietan, dicit Magister sententiarum, quod a falsarijs fuit appositum, ideo nullo modo

do tenendum, licet ergo opinio Caiet. sit subtilis, & videatur quadrare litteræ, tamen debet exponi non de totali dimissione, sed quò ad thorum, vt infra, Matrimonium. §. 72. suprâ. Adulterium. §. 3. Eodem modo videtur Theophilactus exponere. & 32. q. 7. per totum.

3. Ex quatuor causis potest matrimonium firmatum, & cõsummatum dirimi, quo ad conuersionem coniugalem. Primò, propter adulterium. 23. quæst. 1. c. dixit dominus. Secundo, propter periculum, dum alter alterum ad peccatum mortale trahere nititur, secundum Innocen. in c. maritus de adult. Intellige quando aliter compesci non potest. Tertiò, propter hæresim, vt infra. §. 8. Quarto, propter religionis ingressum, vel votum: quia ambo de communi cõsensu possunt vouere. c. charissimus. de conuersio. coniug. Quod autem ob periculum animæ liceat consortem thori relinquere, probat Petr. de palu. in 4. senten. distin. 39. quia si corporis periculum imminet, non tenetur cohabitare cum coniuge, à fortiori, propter periculum animæ, ideo falsa est gloss. de diuor. c. 2. dicens uxorem non esse dimittendam, si vitæ viri fuerit indiciata.

4. Causæ sunt 7. secundum Thom. 1. Cor. 7. in quibus ob causam fornicationis uxorem vir non potest dimittere. vide infra, Matrimonium. §. 73. latius.

5. Si alter coniugum ingreditur religionem, alter remanens in seculo, tenetur expectare professionem, quia antè non soluitur viuculum. in capit. vicum. de conuer. coniug. intellige de religione approbata, quia si fieret mantellatus, non solueretur matrimonium, secundum Panormita in c. ex parte. el. 2. de conuer. coniug. Professionis autem tempus non potest breuiari, secundum Thom. 4. senten. d. 27. q. 1. a. 3. q. 3. Expectabit ergo per annum.

6. Si sponsus sponsam ante duos menses cognoscat carnaliter, & violentè

absolutè, & ipsa ingreditur religionem, & proficatur, soluitur matrimonium, quia non videtur adhuc corpus suum illi communicasse, cum violentè fuerit cognita, secundum Panor in d. c. verum. & Monal. Secus si non fuit absolutè violata, vel post duos menses.

7. Quando adulteriũ ita est manifestum, quòd iustificationi non est locus, potest innocens reo non cohabitare propria autoritate. c. significasti. de diuor. & multò fortius negare debitum. Intellige quando moratur cum adultero vel adultera, non tenetur tunc cohabitare, secundum limitationem Innocen. Si vero delictum non est notorium, separatio fieri non potest quòd ad cohabitationem, sine autoritate, & iudicio ecclesiæ, secundum Hostien. quod verum est, secundum Richar. quando matrimonium est publicum in facie ecclesiæ, vel coram testibus. si verò clandestinum est potest propria autoritate. Quòd autem ad thorum, quando constat alteri coniugum de adulterio alterius, non tenetur reddere debitum propria autoritate suprâdictum coniugale. §. 4. Aliter autoritate ecclesiæ fieri debet separatio.

8. Propter spirituales fornicationem, id est, hæresim, potest fieri separatio: secundum Panormita. in capit. quæsiuit, de diuor. & si sit notoria, maritus potest intrare religionem inuita uxore, & e contra, secundum Pan. in c. fina. de conuer. coniug. & hoc in troductum est in fauorem fidei. Intellige quòd potest intrare scilicet ille, qui est innocens, nocens verò non ante latam sententiam diuertij, neque post latam sententiam sine licentia innocentis, secundum veriore opinionem. c. ex literis de diuor. cum licentia verò potest vel quando innocens intrauit, & est professus, vel quando mulier detruditur ad faciendum perpetuam penitentiam pro adulterio, & c. vide Panormita. in d. c. gaudemus. & in d. c. fina. de conuer. coniug.

⁹ Si ille qui spiritualiter fornicatus est, velit ad fidem redire, fiet recompenfatio cum altero, qui corporaliter fornicatus est, secundum Panormita. in capitu. final. de conuers. coniuga. non autem quando nolit redire, sed contra eum procedetur, & ipse contra alterum non audietur, cum hæreticus accusare non possit coniugem de aliquo delicto. Facit capit. à nobis. de excep.

¹⁰ Alii coniugum vouens castitatem ante cōsummationem, tenetur ingredi religionem, vel reddere debitum, quod si reddit, prima vice mortaliter peccat, secund. Pet. de pal. potuit enim inuenire remedium, scilicet religionem intrando. Potest etiam post copulam vouere, sed non in præiudicium alterius, quia tenebitur reddere exactus, non autem petere, nisi ex non petendo, alteri fieri onerosus, tunc enim petendo non peccaret mortaliter, nisi de licetia alterius vouisset. Facit c. quidam intrauit. de conuer. cōiug. Si verò vir consentiat vxori, vt voueat, nihilominus debitum petere poterit, secundum Panormita. c. i. de conuer. coniug. non autem vouens, licet reddere teneatur. Idem dic de vxore consentiente viro.

¹¹ In omni casu, quo post cōsummatum matrimonium licet religionem intrare, licet etiam ad ordines accedere, secund. Pet. de pal. si verò non licet religionem ingredi, multominus ordines recipere, quia talis ab ordinis executione esset suspensus. Si verò quis vult episcopari, oportet vxorem suam prius in religione esse professam, secundum Panormita. cap. i. de conuer. coniug. secus quando vult ad ordines promoueri, sufficit vxoris cōsensus cum promissione continentie. ex cap. significauit. de conuer. coniuga. nisi dans licentiam esset de incontinentia suspecta. in cap. cum sis. eod. it. tunc enim requiritur religionis ingressus.

¹² Ordinatvs consentiente vxore fragili, & ad eam reuocatus, ipsa mortua tenetur clericaliter viuere, vel si

erat professus, ad monasterium reuer- ti, quia ex quo vxor consenserat, verè est religiosus. Facit c. ex parte, de conuer. coniug.

¹³ Ordinatvs cōtradicente vxore, vel ignorante, potest reuocari in d. c. quidam. & tenetur reddere debitum, sed exigere non potest, nisi propter hoc onerosus fieret vxori, vt dictum est suprà. Quando autem vxor sciuit, nec contradixit, nec licentiam dedit, sed dissimulauit, etiam idem dicas. per not. in capitul. consuluit. de conuer. coniug. Idem si iusto timore consensit, vt in capitul. accedens. eod. titu. vel per dolum consensit. capi. veniens. eod. tit.

¹⁴ De diuortio ex impedimento frigiditytis, & alijs, infra, Matrimonium. §. 47. 49. &c.

¹⁵ Si in diuortio ecclesia fuit decepta per falsos testes, vel aliter, poterit vit vxorem reuocare, & contra, non obstante ordine, vel professione alterius, secundum Ray. quando continentia eis non potest persuaderi, & tenebitur reddere debitum, non autem exigere, propter ordinem vel professionem.

¹⁶ Si fiat diuortium, & vterque coniugum credens iuste factum diuortium ingrediatur religionem, & post amborum professionem reperitur quod causa diuortij fuit falsa, secundum veriore opinionem alter coniugum alterum reuocare non poterit, secundum Veru. quia falsa causa non impedit votum monachatus. argumen in c. magnæ de voto. in hoc conuenit Pis. licet contra arguat Pa. sed assumit vnū falsum. scilicet quod ingressus ex falsa causa non teneat. Reliqua vide infra Matrimonium. §. 72. vsque in finem.

DOCTOR.

¹ Doctorem fieri, vel facere insufficientem, quando ex hoc alij notabiliter læduntur, peccatum mortale est, vt in doctoratu medicinæ, & theologiæ, quia ex hoc imminet sine dubio periculum corporis, & ani-

mæ